

Rada ERÚ

Energetický regulační úřad
Masarykovo nám. 5, 586 01 Jihlava

Č. j.: 03531-13/2022-ERU

V Jihlavě dne 10. ledna 2023

R o z h o d n u t í

O rozkladu společnosti **Moravská plynárenská s.r.o.**, se sídlem Příkop 843/4, 602 00 Brno, IČ: 050 99 951 (dále též „účastník řízení“), zastoupené [REDAKCE], advokátem, se sídlem [REDAKCE], proti výroku II. rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 03531-6/2022-ERU ze dne 2. května 2022 (sp. zn. OSR-03531/2022-ERU), kterým Energetický regulační úřad jako věcně příslušný správní orgán podle § 18 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve **výroku I.** uznal účastníka řízení vinným ze spáchání přestupku podle § 91 odst. 1 písm. e) energetického zákona, ve znění účinném do 31. ledna 2022, kterého se dopustil tím, že v rozporu s § 15a odst. 1 energetického zákona jako držitel licence na obchod s elektřinou a licence na obchod s plynem neposkytl Energetickému regulačnímu úřadu nejpozději dne 11. ledna 2022 k žádosti č. j. [REDAKCE] ze dne 3. ledna 2022 požadované informace, za což mu ve **výroku II.** uložil pokutu ve výši 60 000 Kč, a ve **výroku III.** mu uložil povinnost nahradit náklady řízení ve výši paušální částky 1 000 Kč, Rada Energetického regulačního úřadu (dále též „Rada“) jako příslušný správní orgán podle § 17b odst. 10 písm. b) energetického zákona rozhodla v souladu s § 96 odst. 2 energetického zákona ve spojení s § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), na návrh rozkladové komise, ustavené podle § 152 odst. 3 správního řádu, takto:

Rozklad společnosti Moravská plynárenská s.r.o., se sídlem Příkop 843/4, 602 00 Brno, IČ: 050 99 951, proti výroku II. rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 03531-6/2022-ERU ze dne 2. května 2022 (sp. zn. OSR-03531/2022-ERU) se zamítá a napadené rozhodnutí se v tomto rozsahu potvrzuje.

Odůvodnění:

I. Průběh správního řízení

Energetický regulační úřad zaslal účastníkovi řízení dne 3. ledna 2022 žádost č. j. [REDAKCE], která byla účastníkovi řízení doručena následujícího dne a v rámci které byl účastník řízení požádán o informace týkající se jeho licencované činnosti v souladu

s § 15a odst. 1 energetického zákona. Účastník řízení na žádost žádným způsobem nereagoval a lhůta k poskytnutí informací tak marně uplynula dne 11. ledna 2022.

Energetický regulační úřad dospěl po prostudování podkladů k závěru, že byly dostatečně zjištěny všechny okolnosti daného případu, a proto vydal příkaz č. j. 03531-3/2022-ERU ze dne 3. února 2022, kterým uznal účastníka řízení vinným ze spáchání přestupku dle § 91 odst. 1 písm. e) energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2022, kterého se dopustil tím, že jako držitel licence na obchod s elektřinou a licence na obchod s plynem neposkytl Energetickému regulačnímu úřadu nejpozději dne 11. ledna 2022 k žádosti ze dne 3. ledna 2022 požadované informace, za což mu byla uložena pokuta ve výši 60 000 Kč.

Proti příkazu podal účastník řízení v zákonem stanovené lhůtě odpor, ve kterém uvedl, že nesouhlasí zejména s výší uložené sankce. Podáním odporu byl příkaz zrušen a správní řízení dále pokračovalo.

Dne 15. března 2022 bylo účastníkovi řízení doručeno vyrozumění o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, doložit majetkové poměry a o možnosti požádat o nařízení ústního jednání. Účastník řízení této možnosti nevyužil a žádné další vyjádření k věci správnímu orgánu nezaslal.

II. Napadené rozhodnutí

Rozhodnutím Energetického regulačního úřadu č. j. 03531-6/2022-ERU ze dne 2. května 2022 byl účastník řízení uznán vinným ze spáchání přestupku dle § 91 odst. 1 písm. e) energetického zákona, ve znění účinném do 31. ledna 2022, kterého se dopustil porušením § 15a odst. 1 energetického zákona tím, že jako držitel licence na obchod s elektřinou a licence na obchod s plynem neposkytl Energetickému regulačnímu úřadu nejpozději dne 11. ledna 2022 k žádosti č. j. [REDAKCE] ze dne 3. ledna 2022 požadované informace, za což mu byla uložena pokuta ve výši 60 000 Kč.

V rozhodnutí Energetický regulační úřad popsal zjištěný skutkový stav a dospěl k závěru, že jednáním účastníka řízení došlo k naplnění všech formálních znaků přestupku, z jehož spáchání byl účastník řízení obviněn. Dále konstatoval, že jednáním účastníka řízení došlo také k naplnění materiální stránky vytýkaného přestupku, neboť neposkytnutím požadovaných informací byl Energetický regulační úřad zkrácen o informace, které dále využívá pro výkon činností v rámci své působnosti.

III. Rozklad účastníka řízení

Proti rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 03531-6/2022-ERU ze dne 2. května 2022, které bylo účastníkovi řízení doručeno téhož dne, podal účastník řízení dne 17. května 2022 rozklad, ve kterém uvedl, že napadá pouze výrok II., tedy výrok týkající se uložené sankce.

Účastník řízení nesouhlasí s výší uložené sankce, kterou považuje za nepřiměřenou, neboť společenská škodlivost přestupku není vysoká. Vyšší závažnost přestupku nelze podle jeho názoru dovozovat z většího počtu odběrných míst, neboť se jedná výlučně o přestupek porušovací, a proto nelze škodlivost posuzovat z hlediska toho, jaké množství zákazníků by mohlo být čistě teoreticky ohroženo požadavkem na zahájení dodávky dodavateli poslední instance. Účastník řízení také vytýká správnímu orgánu, že porušil zásadu legitimního očekávání, když v daném případě uložil pokutu výrazně vyšší, než byla jeho dosavadní běžná

praxe. Odkázal přitom na několik rozhodnutí o přestupcích vydaných v letech 2020 a 2021. Správní orgán prvního stupně sice v napadeném rozhodnutí konstatoval změnu správní praxe, neuvedl však žádné racionální či objektivní důvody k takové změně. I kdyby byla změna správní praxe řádně odůvodněna, má účastník řízení za to, že nemůže dojít k nárůstu pokut o celý řád, tedy cca na desetinásobek dosud běžně udělovaných pokut.

Účastník řízení dále namítá, že s ohledem na napjatou situaci v odvětví obchodu s energiemi by neměl Energetický regulační úřad sankcionovat obchodníky s energiemi vysokými peněžními pokutami za marginální pochybení, a naopak by měl podporovat jejich finanční stabilitu. Z výše uvedených důvodů účastník řízení navrhuje, aby Rada napadené rozhodnutí změnila tak, že mu bude uložena pokuta ve výši 5 000 Kč.

IV. Řízení o rozkladu

Rozklad účastníka řízení byl podán včas a splňoval předepsané náležitosti. Na základě podaného rozkladu Rada po jeho projednání v rozkladové komisi zřízené podle § 152 odst. 3 správního řádu rozhodla tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí, a to z následujících důvodů.

Podle § 98 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), odvolací správní orgán přezkoumává napadené rozhodnutí v plném rozsahu.

Po posouzení věci se Rada ztotožnila se závěry prvostupňového správního rozhodnutí a konstatovala, že napadené rozhodnutí vychází z řádně zjištěného skutkového stavu, přičemž závěry o spáchání přestupku účastníkem řízení i výše uložené sankce byly náležitě odůvodněny.

Přestupku podle § 91 odst. 1 písm. e) energetického zákona se dopustí držitel licence tím, že neposkytne Ministerstvu průmyslu a obchodu nebo Energetickému regulačnímu úřadu ve stanovené lhůtě požadované podklady nebo informace podle § 15a odst. 1 téhož zákona. Ustanovení § 15a odst. 1 energetického zákona pak stanoví, že držitel licence nebo jiná právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba jsou povinni poskytnout Ministerstvu průmyslu a obchodu a Energetickému regulačnímu úřadu na písemnou žádost ve stanovené přiměřené lhůtě úplné, správné a pravdivé podklady a informace nezbytné pro výkon jejich působnosti podle energetického zákona.

Ze spisového materiálu vyplývá, že dne 4. ledna 2022 byla účastníkovi řízení doručena žádost č. j. [REDAKCE], ve které byl účastník řízení požádán o informace týkající se jeho licencované činnosti, které měl poskytnout vyplněním přiloženého souboru s tabulkami. Energetický regulační úřad v žádosti popsal důvod i účel požadovaných informací. Uvedl, že předmětné informace požaduje za účelem výkonu činností v rámci své působnosti, zejména monitoringu stavu hospodářské soutěže na velkoobchodním a maloobchodním trhu s elektřinou a s plynem. Důvodem monitoringu byl mj. i aktuální turbulentní vývoj cen na velkoobchodních trzích s elektřinou a plynem a s tím související odhad rizika množství zákazníků, u nichž by v dohledné době mohlo dojít k požadavku za zahájení dodávky dodavateli poslední instance. Účastník řízení však na žádost žádným způsobem nereagoval a lhůta k poskytnutí informací tak marně uplynula dne 11. ledna 2022.

Z výše uvedeného je zřejmé, že účastník řízení svou nečinností v rámci stanovené lhůty naplnil skutkovou podstatu přestupku, z jehož spáchání byl obviněn. Ostatně, jak vyplývá

z podaného rozkladu, účastník řízení zjištěný skutkový stav ani závěry o spáchání přestupku nerozporuje, nesouhlasí však s výší uložené sankce, kterou považuje za nepřiměřenou.

K tomu je třeba doplnit, že § 15a energetického zákona blíže nespecifikuje informace, které lze po držiteli licence či podnikateli požadovat, pouze uvádí, že musí být nezbytné pro výkon působnosti Energetického regulačního úřadu podle tohoto zákona. Do jeho působnosti patří mj. i provádění tzv. sektorového šetření na trzích s elektřinou nebo plynem za účelem zjištění, zda na těchto trzích existuje účinná hospodářská soutěž [§ 17 odst. 7 písm. h), resp. § 18 odst. 1 energetického zákona]. Monitorování podnikání obchodníků s elektřinou a plynem na trhu z hlediska způsobu obstarávání komodit a finančního zajištění v době, která nese znaky mimořádné tržní situace, přitom jistě nelze označovat za svévolný postup při aplikaci tohoto institutu.

Účelem sankce ve správním řízení je kromě postihu za poškození či ohrožení zájmů společnosti také výchovné působení na pachatele protiprávní činnosti i na ostatní členy společnosti tak, aby docházelo k minimalizaci počtu případů závažného chování a zejména aby byla potlačována možnost jeho opakování. Uložená sankce musí mít nejen represivní, ale i výchovný účinek. Jestliže je ve správním řízení ukládána sankce formou pokuty, musí být tato citelným zásahem do majetkové sféry pachatele. Pouze v takovém případě, kdy uložená pokuta působí pachateli nezanedbatelnou majetkovou újmu, může uložení této sankce vést k dosažení účelu trestu z hlediska individuální i generální prevence a uložená pokuta neztrácí cokoliv ze své účinnosti.

Správní orgán byl v nyní projednávaném případě při ukládání pokuty vázán ustanovením § 91 odst. 14 písm. c) energetického zákona, ve znění účinném v rozhodné době, podle kterého se za předmětný přestupek uloží pokuta do 15 000 000 Kč, i ustanovením § 37 zákona o odpovědnosti za přestupky, jež mj. stanoví, že při určení druhu správního trestu se přihlédne zejména k povaze a závažnosti přestupku, přitěžujícím a polehčujícím okolnostem, povaze činnosti účastníka řízení a osobě pachatele. Lze souhlasit s tvrzením účastníka řízení, že správní orgán je při stanovení druhu a výše sankce povinen zohlednit také svou vlastní ustálenou rozhodovací praxi. Správní orgán je totiž povinen postupovat v souladu s principem legitimního očekávání, který je jako jedna ze základních zásad činnosti správních orgánů vyjádřen v § 2 odst. 4 správního řádu. Uvedené ustanovení obsahuje požadavek, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly. Na straně druhé je však třeba akcentovat, že nikoliv každé porušení téhož ustanovení zákona sebou nese nutně obdobnou míru společenské škodlivosti, která by se měla projevit v úvaze o výměře sankce, v případě porušení § 15a odst. 1 energetického zákona je významné např. to, jaké informace správní orgán požadoval poskytnout, za jakým účelem a v jaké situaci.

Rada se neztotožňuje s námitkou účastníka řízení, že uložená sankce v daném případě neodpovídá ustálené rozhodovací praxi Energetického regulačního úřadu. Po zvážení všech okolností případu byla účastníkovi řízení uložena pokuta ve výši 60 000 Kč, tedy při spodní hranici zákonem stanoveného rozpětí, uvážíme-li, že horní hranice pokuty je vymezena částkou 15 000 000 Kč. Co se týká obdobných případů, na které v rozkladu účastník řízení poukázal a v nichž Energetický regulační úřad uložil nižší pokuty, než uložil účastníkovi řízení v posuzované věci, Rada uvádí, že by se jednalo o skutkově obdobné případy (neposkytnutí požadovaných informací), okolnosti spáchání přestupků byly rozdílné.

Účastník řízení odkázal na dvě rozhodnutí vydaná v roce 2020 (rozhodnutí č. j. 05128-8/2020-ERU ze dne 14. srpna 2020 a č. j. 05326-7/2020-ERU ze dne 2. září 2020), ve kterých

byla výrobcům elektřiny udělena pokuta ve výši 5 000 Kč, neboť Energetickému regulačnímu úřadu neposkytli informace o výrobě, na niž vykonávali licencovanou činnost, a smlouvy o dodávce elektřiny do distribuční soustavy týkající se výkupu silové elektřiny z jimi provozovaných výroben elektřiny. V obou případech byla výrobcům nejprve příkazem uložena pokuta ve výši 15 000 Kč, protože však po podání odporu byly požadované informace poskytnuty, byla pokuta následně snížena na 5 000 Kč. V uvedených případech se nicméně jednalo o jiný typ informací, než byly požadovány po účastníkovi řízení, nadto byly poskytovány jiným subjektem a za jiných okolností, proto nelze tato rozhodnutí s napadeným rozhodnutím srovnávat.

K rozhodovací praxi týkající se skutkově obdobných případů považuje Rada dále za důležité uvést, že na přelomu roku 2021 a 2022 provedl Energetický regulační úřad s ohledem na aktuální situaci na velkoobchodních trzích s energiemi dvě vlny šetření. Při první vlně koncem roku 2021 se Energetický regulační úřad v souvislosti s neposkytnutím informací na základě žádosti soustředil zejména na ukládání opatření k nápravě (aby byla povinnost splněna) a s ohledem na to ukládal také pokuty nižší (ve výši 5 000 Kč nebo 6 000 Kč). Jednalo se mj. také o případy, na které odkázal účastník řízení v podaném rozkladu (řízení o přestupcích vedená pod sp. zn. OSR-13100/2021-ERU, OSR-13102/2021-ERU, OSR-13108/2021-ERU, OSR-13109/2021-ERU a OSR-13117/2021-ERU). V rámci dalšího šetření začátkem roku 2022 (sem spadá i žádost zasláná účastníkovi řízení) a sankcionování neposkytnutí požadovaných údajů již byly udělovány pokuty podstatně vyšší, neboť byla zohledněna mj. i zhoršující se celospolečenská situace, kdy stále více obchodníků končilo svou činnost a mnoho zákazníků končilo v režimu dodávek poslední instance a dostávali se tak do tíživé zejména ekonomické situace. O to významnější byla šetření prováděná začátkem roku 2022. Proto v rámci mezi stanovených právním předpisem využil Energetický regulační úřad možnosti úrovně ukládaných pokut zvýšit. Nejednalo se však v žádném případě o svévoli správního orgánu, neboť tato změna byla vyvolána vnějšími okolnostmi a opírala se o racionální a objektivní důvody. Co se týká výše pokuty udělené účastníkovi řízení, tato zcela odpovídá výši pokut udělovaných dalším subjektům za stejná porušení právních předpisů ve stejném období. Odkázat lze např. na příkaz č. j. 03532-3/2022-ERU ze dne 3. února 2022, kterým byla společnosti HALIMEDES, a.s., za porušení totožného ustanovení energetického zákona uložena pokuta 60 000 Kč, tedy ve stejné výši jako účastníkovi řízení. Stejně Energetický regulační úřad postupoval i v případě společnosti L.D.Energy, s.r.o., kdy příkazem č. j. 03527-3/2022-ERU ze dne 3. února 2022 byla uvedené společnosti uložena pokuta rovněž ve výši 60 000 Kč.

Účastník řízení dále namítl, že prvostupňový správní orgán postupoval nesprávně, když při úvaze o výši sankce přihlédl i ke skutečnosti, že účastník řízení má v systému operátora trhu registrován nezanedbatelný počet odběrných míst. Tuto námitku považuje Rada za nedůvodnou, a to i přesto, že lze souhlasit s tvrzením účastníka řízení, že se v daném případě jedná o přestupek porušovací, nikoli ohrožovací. Počet odběrných míst nemůže mít vliv na posouzení otázky, zda jednáním účastníka řízení došlo k naplnění všech formálních znaků daného přestupku, má však určitý význam při posouzení závažnosti protiprávního jednání účastníka řízení, a to zejména s ohledem na okolnosti daného případu. Jak již bylo uvedeno výše, v daném případě byly po účastníkovi řízení požadovány informace s ohledem na aktuální situaci na velkoobchodních trzích s energiemi, a to zejména z důvodu odhadu možného rizika množství zákazníků, u nichž by mohlo dojít k požadavku zahájení dodávek v režimu dodavatele poslední instance. V takovém případě je zřejmé, že informace o aktuální situaci, ve které

se nachází obchodník s větším počtem odběrných míst, je pro Energetický regulační úřad v rámci monitoringu trhu při posouzení možného rizika požadavku na dodávky prostřednictvím dodavatele poslední instance mnohem důležitější než v případě obchodníka, který neměl v systému operátora trhu registrována žádná odběrná místa a činnost obchodníka reálně nevykonával. Počet odběrných míst obchodníka tak v dané situaci ovlivňuje význam požadovaných informací a v případě jejich neposkytnutí ovlivňuje i závažnost takového pochybení. Zároveň u dodavatele s vyšším počtem zákazníků lze očekávat určitou úroveň profesionality a zajištění personálního a odborného aparátu, jímž lze žádost o poskytnutí informací vyřídit.

S ohledem na výše uvedené Rada uzavírá, že v řízení bylo bez důvodných pochybností prokázáno, že účastník řízení svým jednáním naplnil všechny znaky skutkové podstaty vytýkaného přestupku. Z napadeného rozhodnutí je dále zřejmé, na jakých úvahách prvostupňový správní orgán své závěry o spáchání přestupku založil. Správní orgán také uvedl, k jakým okolnostem přihlédl při úvaze o druhu a výši sankce i jak tyto skutečnosti vyhodnotil. Rada má tedy za to, že správní orgán prvního stupně výši uložené pokuty řádným a přezkoumatelným způsobem odůvodnil, přičemž uložená pokuta je přiměřená závažnosti vytýkaného jednání a je také zcela v souladu se současnou rozhodovací praxí.

V. Závěr

Po přezkumu napadeného rozhodnutí v rozsahu podle § 98 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky Rada jako odvolací správní orgán vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem dospěla k závěru, že napadené rozhodnutí vychází z řádně zjištěného skutkového stavu, bylo vydáno v souladu s právními předpisy, konkrétně s energetickým zákonem, a rovněž splňuje požadavky kladené správním řádem na obsah správního rozhodnutí, neboť v něm byly v souladu s § 68 odst. 3 správního řádu uvedeny důvody výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání a úvahy Energetického regulačního úřadu, kterými se řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí nelze podle § 91 odst. 1 ve spojení s § 152 odst. 5 správního řádu dále podat rozklad.

Ing. Stanislav Trávníček, Ph.D. , v. r.
předseda Rady Energetického regulačního úřadu

Obdrží:

Moravská plynárenská s.r.o., prostřednictvím